



REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR
DRŽAVNI SVET

LXVI. plenarno zasedanje COSAC
29. - 30. november 2021, Ljubljana
Videokonferenca

Informativno gradivo

1. panel

Dosežki slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije

Predsedovanje Slovenije Svetu EU 2021 - dosežki in trenutno stanje

Slovenija nalogo predsedujoče Svetu EU opravlja drugič. Krmilo predsedovanja je prevzela v obdobju, ko se Evropa in svet soočata s pandemijo covid-19, ki je prizadela zdravje ljudi, močno vplivala na gospodarstvo in družbeno življenje ter omejila potovanja.

V teh okoliščinah je Slovenija pripravila svoj šestmesečni program predsedovanja in ga povzela s sloganom: »Skupaj. Odporna. Evropa.«

V programu so prednostne naloge razdeljene na štiri poglavja:

1. Odpornost in okrevanje Evropske unije, strateško avtonomna Unija
2. Konferenca o prihodnosti Evrope
3. Unija evropskega načina življenja, vladavina prava in enakih meril za vse
4. Verodostojna in varna EU, sposobna zagotavljati varnost in stabilnost v svoji soseščini

Slovenija bo zaokrožila delo tria, v katerem sodeluje z Nemčijo in Portugalsko, s pobudami in dejavnostmi pa bo tlakovala pot naslednjemu triu.

V ospredju sta zagotavljanje učinkovitega odziva na razmere zaradi pandemije covid-19 in krepitev odpornosti na morebitne prihodnje zdravstvene krize. Pandemija koronavirusa je razkrila kritične pomanjkljivosti v zmožnosti EU in njenih držav članic, da se soočijo s čezmejnimi izrednimi zdravstvenimi razmerami. V odgovor so bili narejeni ključni koraki za vzpostavitev evropske zdravstvene unije. Slovensko predsedstvo je v juliju [doseglo kompromis med državami članicami o posodobitvi nalog Evropskega centra za preprečevanje in obvladovanje bolezni \(ECDC\) ter o vzpostavitvi novih pravil glede čezmejnih groženj za zdravje](#), kar je omogočilo začetek pogajanj z Evropskim parlamentom. S slednjim pa je slovenskemu predsedstvu, ki v pogajanjih zastopa Svet EU, že uspelo [doseči dogovor o okrepitvi Evropske agencije za zdravila \(EMA\)](#). Posebna pozornost je namenjena vzpostavljanju novega organa EU za pripravljenost in odzivanje na nujne zdravstvene razmere (HERA).

Slovenija želi izkoristiti politični zagon, da bi zagotovila boljšo pripravljenost EU na različne vrste kriz (naravne nesreče, nenadzorovani migracijski tokovi, kibernetске grožnje itd.). Ministri za evropske zadeve so na [neformalnem zasedanju v juliju](#) podprli prizadevanja slovenskega predsedstva za celovitejši pristop, ki se osredotoča predvsem na boljše usklajevanje kriznega upravljanja v Svetu EU ter na krepitev odpornosti notranjega trga in schengenskega območja. Na tej podlagi je predsedstvo sklenilo, da bo v novembru pripravilo sklepe Sveta za splošne zadeve. V ospredju sta še krepitev kibernetске odpornosti ter vzpostavitev posodobljenega, celostnega in jasnega okvira kibernetскеga kriznega upravljanja, za kar je pomembna vzpostavitev skupne kibernetске enote, ki jo je slovensko predsedstvo [obravnavalo v sklepih Sveta, s katerimi je preučilo potencial omenjene pobude](#).

Slovenija nadaljuje delo za okrevanje evropskega gospodarstva, temelječega na digitalnem in zelenem prehodu. Finančni ministri so začeli potrjevati [načrte držav za okrevanje in odpornost ter jih 22 že potrdili](#). Finančna sredstva mehanizma za okrevanje in odpornost že lahko prejema 17 držav, s čimer je omogočen začetek izvajanja naložb in reform v državah članicah. Evropska komisija je tem državam članicam že izplačala predplačila v višini 13 % dodeljenih nepovratnih sredstev v

skupni vrednosti 52,4 milijarde evrov. Projekti so večinoma usmerjeni v krepitev zelenega in digitalnega prehoda ter krepitev gospodarske in socialne odpornosti.

Zelo intenzivno delo poteka na področju okolja in zelenega dogovora. Julija je bil dosežen [dogovor med Svetom in Evropskim parlamentom o spremembi Aarhuške uredbe](#), katere cilj je zagotoviti dostop do informacij in udeležbo širše javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah. Prednostno poteka obravnava podnebno-energetskega zakonodajnega svežnja [Pripravljeni na 55](#) s ciljem, da se okrepljeni cilj znižanja toplogrednih plinov za 55 % do 2030 v primerjavi z letom 1990 karseda uravnoteženo in usklajeno odrazi v zavezujoči evropski zakonodaji. Hiter dogovor o svežnju je ključnega pomena iz več razlogov, tudi kot odgovor na naraščajoče cene energije v Evropi, na katere se je slovensko predsedstvo nemudoma odzvalo, zdaj pa nadaljuje aktivnosti v podporo in za ublažitev vpliva visokih cen na potrošnike in gospodarstvo. V okviru mednarodnih podnebnih pogajanj je Svet EU [sprejel sklepe](#) o mandatu EU na zasedanju COP 26 (UNFCCC) v prizadevanjih, da bi med 31. oktobrom in 12. novembrom v Glasgowu ponovno potrdili zavezanost povečanju mobilizacije mednarodnega podnebnega financiranja in povabili tudi druge razvite države, naj povečajo svoje prispevke. Naloga predsedujoče države je bila tudi, da na zasedanju skupaj z Evropsko komisijo [zastopa in predstavlja EU navzven, vodi pogajanja s tretjimi državami in usklajuje države članice EU](#). Slovensko predsedstvo je v imenu EU predstavilo stališča na prvem delu hibridnega zasedanja pogodbenic Konvencije o biološki raznovrstnosti v Kunmingu na Kitajskem. Sprejeta je bila Kunminška deklaracija, s katero so se pogodbenice konvencije zavezale k ambicioznemu svetovnemu okviru za [biotsko raznovrstnost](#), cilj pa je zaustaviti upadanje biotske raznovrstnosti do leta 2030 in omogočiti njeno obnovo.

Slovenija nadaljuje obravnavo in pripravo kompromisnih predlogov s področja digitalne preobrazbe, ki je ključnega pomena za evropsko okrevanje in odpornost. V ospredju so pogajanja o [aktu o digitalnih storitvah](#) in [aktu o digitalnih trgih](#), s sprejetjem katerih bo EU ustvarila nov standard na področju urejanja delovanja spletnih platform. Slovensko predsedstvo si je zastavilo ambiciozen cilj, da o obeh zakonodajnih aktih doseže dogovor med državami članicami v Svetu. V hibridni obliki je na visoki ravni potekala [konferenca Od idej k dejanjem](#), kjer so udeleženci v prvi vrsti razpravljali o zakonodajnem [aktu o umetni inteligenci](#), objavljenem aprila letos, katerega namen je izboljšati delovanje notranjega trga z določitvijo enotnega pravnega okvira, zlasti za razvoj, trženje in uporabo umetne inteligence v skladu z vrednotami Unije, in ga predsedstvo obravnava prednostno. Med dogodkom je uradno zaživela mednarodna pobuda InTouchAI.eu, ki bo podpirala in promovirala vizijo EU o trajnostni in zaupanja vredni umetni inteligenci po vsem svetu. Razvoj AI je neločljivo povezan tudi z dostopnostjo podatkov. Da bi pospešili njihov pretok in uporabo, je bil dosežen dogovor držav članic o [aktu o upravljanju podatkov](#), potekajo pa tudi že pogajanja z Evropskim parlamentom. Pomemben korak pri okrepitvi tehnološke avtonomije predstavlja [sprejetje uredbe o ustanovitvi Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo \(EuroHPC\)](#), ki utira pot razvoju naslednje generacije superračunalnikov v Evropi.

Z začetkom evropskih državljanskih okroglih miz je v ključno obdobje vsebinskih razprav z državljani vstopila Konferenca o prihodnosti Evrope. Z delom so začeli vsi štirje evropski državljanski forumi: (1) Močnejše gospodarstvo, (2) Evropska demokracija, (3) Okolje in podnebne spremembe in (4) EU v svetu. Vsakega od štirih forumov sestavlja 200 naključno izbranih evropskih državljanov in državljanek iz 27 držav članic. V razpravi so upoštevani prispevki, ki jih na [večejezni digitalni platformi](#) objavijo evropski državljani. Konec oktobra je potekalo tudi drugo plenarno zasedanje konference v prostorih Evropskega parlamenta v Strasbourgu. Slovenija si je v okviru

Izvršnega odbora Konference, ki mu sopredseduje slovenski član Sveta, uspešno prizadevala najti ustrezno rešitev za povabilo predstavnikov regije Zahodnega Balkana na plenarne razprave. Razpravi o prihodnosti Evrope je Slovenija v začetku septembra v celoti posvetila tudi [16. strateški forum na Bledu](#).

Na podlagi [drugega letnega poročila Evropske komisije o vladavini prava](#) je na zasedanju Sveta za splošne zadeve oktobra potekala splošna horizontalna razprava o stanju vladavine prava v celotni EU. Na predlog slovenskega predsedstva je bil poudarek razprave namenjen ravnovesju vej oblasti v času sprejemanja ukrepov za zaježitev epidemije covid-19, še posebej vlogi in odgovornosti različnih vej oblasti. Na dnevni red novembrskega zasedanja pa je bila uvrščena tudi t. i. specifična razprava za pet držav članic, kot si sledijo po protokolarnem abecednem vrstnem redu.

Predsedstvo je v prvih mesecih poskrbelo za učinkovit odziv na nepredvidene dogodke v zvezi z migracijami in varnostjo. Avgusta je organiziralo izredno zasedanje ministrov za notranje zadeve v okviru mehanizma Sveta EU za odzivanje na krize (IPCR) o razmerah na zunanji meji EU z Belorusijo in objavilo [izjavo predsedstva](#). Pozneje je sklicalo še izredno zasedanje ministrov za notranje zadeve, katerega namen je bil na politični ravni nasloviti vpliv trenutnih razmer v Afganistanu na področje notranjih zadev v Uniji. Ministri so se v [skupni izjavi](#) zavzeli za stabilizacijo razmer v regiji, zagotavljanje humanitarne pomoči ranljivim in podporo tretjim državam, ki gostijo migrante in begunce. O razmerah v Afganistanu so v okviru neformalnih zasedanj v začetku septembra ponovno razpravljali [ministri za obrambo](#) in [ministri za zunanje zadeve \(Gymnich\)](#). Ob tem še naprej potekajo prizadevanja za postopen napredek pri sprejemanju predlogov [pakta o migracijah in azilu](#).

V Sloveniji je bil 6. oktobra uspešno izveden vrh EU-Zahodni Balkan, ki so se ga udeležili vsi voditelji EU ter sprejeli [izjavo z Brda](#), s katero so ponovno poudarili evropsko perspektivo Zahodnega Balkana ter potrdili zavezanost procesu širitve. Med poudarki skupne izjave sta tudi sodelovanje pri soočanju s pandemijo in gospodarsko okrevanje po pandemiji, zlasti z uveljavitvijo gospodarskega in naložbenega načrta za Zahodni Balkan, katerega cilj je mobilizacija 30 milijard evrov za regijo. Ključnega pomena pri tem je povezljivost z vseh vidikov znotraj regije ter med regijo in EU. Na strani regije je pomembno verodostojno uveljavljanje dogovora o skupnem regionalnem trgu in zelene agende. Na vrhu so sodelovali voditelji partneric z Zahodnega Balkana in se pridružili sprejeti izjavi. Voditelji EU so izrazili pripravljenost za oživitve in okrepitve rednega političnega dialoga z regijo in pozdravili organizacijo rednih vrhov EU-Zahodni Balkan.

Za Slovenijo je še posebej pomembno zagotavljanje pozitivne perspektive za mlade na Zahodnem Balkanu. Slovenija je med drugim odločilno prispevala k sprejetju [Deklaracije o zagotavljanju trajnostnega vključevanja mladih na trg dela na Zahodnem Balkanu](#) s konkretnimi ukrepi za postopno vzpostavitev, izvajanje in izboljšanje shem jamstva za mlade.